

करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन

शासन निर्णय क्रमांक-युआरबी-१८०६/प्र.क्र.७०५/७-स,
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक - २९ डिसेंबर, २००६

प्रस्तावना - राज्यातील नागरी सहकारी बँका या महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० अन्वये नोंदणीकृत करण्यात आलेल्या सहकारी संस्था असून त्यांचे कामकाज भारतीय रिझर्व्ह बँक व सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे या दोन यंत्रणांच्या दुहेरी नियंत्रणाखाली चालविण्यात येते. राज्यातील नागरी सहकारी बँकांच्या बँकींग विषयक व्यवसायाबाबत भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे नियंत्रण असून निवडणूक विषयक व प्रशासकीय बाबींबाबत सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे नियंत्रण आहे. भारतीय रिझर्व्ह बँकेने नागरी सहकारी बँकांच्या कामकाजाबाबत केलेल्या शिफारशीस अनुसरून सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालयाकडून कार्यवाही करण्यात येते.

राज्यातील नागरी सहकारी बँकांपैकी बहुतांशी बँका संचालक मंडळाचे गैरव्यवहार, अनियमितता, बेकायदेशीरपणे नियमबाह्य पणे कर्जवाटप करणे, विनातारण अथवा पुरेसे तारण न घेता कर्ज वाटप करणे, भारतीय रिझर्व्ह बँकेने आखून दिलेल्या निकषांची पूर्तता न करणे, ठेवीवर भरमसाठपणे व्याजदर देणे तसेच राष्ट्रीयकृत, खाजगी व्यापारी व परदेशी बँकांकडून होत असलेली तीव्र स्पर्धा व तत्सम कारणांमुळे अडचणीत आलेल्या असून त्यांचेसमोर बिकट आर्थिक परिस्थिती, विहीत मुदतीत ठेवीदारांना ठेवी परत न करू शकणे, एन.पी.ए. च्या वाढत जाणाऱ्या तरतुदीमुळे मोठ्या प्रमाणावर आर्थिक नुकसान होणे, अधिकारी व कर्मचारी वर्गाच्या वाढत जाणाऱ्या सेवाशर्ती विषयक तक्रारी इ. विविध समस्या उभ्या राहिलेल्या आहेत.

राज्यातील नागरी सहकारी बँकांना सामोरे जावे लागणाऱ्या उपरोक्त समस्यांचे निराकरण करण्याच्या दृष्टीने तसेच नागरी सहकारी बँकांवर असलेल्या दुहेरी नियंत्रणामध्ये योग्य ती सुसुत्रता व समन्वय साधण्याच्या दृष्टीने शासन स्तरावर समिती गठीत करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधिन होता.

शासन निर्णय:-

सदर प्रस्तावास अनुसरून नागरी सहकारी बँकांच्या समस्यांचा अभ्यास करून त्यावर उपाययोजना सुचविण्याकरीता मा. मंत्री (सहकार) यांचे अध्यक्षतेखाली पुढील सदस्यांचा समावेश असलेली समिती गठीत करण्यास शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे.-

१) मा. मंत्री (सहकार)	- अध्यक्ष
२) मा. मंत्री (वित्त)	- सदस्य
३) मा. मंत्री (पणन)	- सदस्य

४)	मा. मंत्री (जलसंपदा)	-	सदस्य
५)	मा. मंत्री (उद्योग)	-	सदस्य
६)	मा. राज्यमंत्री (सहकार व पणन)	-	सदस्य
७)	मा. प्रधान सचिव (सहकार)	-	सदस्य
८)	मा. प्रधान सचिव (वित्त)	-	सदस्य
९)	सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	-	सदस्य सचिव
१०)	नागरी सहकारी बँकांच्या राज्यस्तरीय फेडरेशनने नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त केलेले ६ प्रतिनिधी	-	सदस्य

उपरोक्त समिती राज्यातील नागरी सहकारी बँकांच्या कामकाजाचा आढावा घेऊन त्यांच्या समस्यांचे निराकरण करण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना सूचविल तसेच भारतीय रिझर्व्ह बँक व सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था यांच्या दुहेरी नियंत्रणामध्ये योग्य तो समन्वय साधण्याच्या दृष्टीने संबंधित यंत्रणांना शिफारशी करून त्यांच्या अंमलबजावणीचा आढावा घेईल. सदर समितीची कार्यक्षमता राज्यस्तरीय असून ती नागरी सहकारी बँकांपुरती मर्यादित राहील.

सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक सांकेतांक २००६१२२९१५४६०६००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(जे.पी. डांगे)

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन,
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग.

प्रति,

- १) मुख्य महाव्यवस्थापक (नागरी बँका), भारतीय रिझर्व्ह बँक, सेंट्रल ऑफिस, १ ला मजला, गारमॅट हाऊस, वरळी, मुंबई- ४०० ०१८,
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई - ३२
- ३) मा. मंत्री (सहकार) यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
- ४) मा. मंत्री (वित्त), यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
- ५) मा. मंत्री (पणन), यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
- ६) मा. मंत्री (जलसंपदा) यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
- ७) मा. मंत्री (उद्योग), यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
- ८) मा. राज्यमंत्री (सहकार व पणन), यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
- ९) मा. प्रधान सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई-३२
- १०) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ११) सर्व विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था
- १२) सर्व जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था
- १३) अध्यक्ष, दि महाराष्ट्र अर्बन को-ऑप बँक्स फेडरेशन लि., भारतीय क्रिडा मंदीर, ४ था मजला, पी.बी.नं.७१२०, वडाळा, मुंबई - ४०० ०३१.
- १४) अध्यक्ष, महाराष्ट्र स्टेट को.ऑप. बँक असोसिएशन लि., मुंबई